

СОЛВИТ

В осем примера

Български СОЛВИТ център

Информационната брошура „СОЛВИТ в осем примера“ е изготвена от Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет в рамките на Комуникационната стратегия на Република България за Европейския съюз 2007-2009 г.

Снимковият материал, използван в брошурата, е предоставен от аудио-визуалната библиотека на Европейската комисия - Central Audiovisual of the European Commission, © European Community, 2008

Разпространява се безплатно.

Произведено от рекламno-издателска къща „Минерва“
София, август 2008 г.

Български СОЛВИТ център

СОЛВИТ

в осем примера

Автори:

Весела Кирова
Борислав Димитров
Христиана Грозданова
Калоян Симеонов
Десислава Димова

София 2008 г.

Съдържание

Накратко за мрежата СОЛВИТ	4
Какво е СОЛВИТ?	4
Как функционира СОЛВИТ?	4
Къде СОЛВИТ може да помогне?	6
За българския СОЛВИТ център	7
 Примери за успешно разрешени случаи	8
Достъп до образование: Образование без граници	8
Признаване на шофьорски книжки: Зелена светлина на пътя	9
Признаване на професионални квалификации: Една диплома навсякъде	10
Свободно движение на работници: Да наваксах закъснението	11
Права в областта на социалната сигурност: Повече сигурност за българите	12
Трудови права: Защото работата е работа навсякъде	13
Пенсионни права: Без ограничение за мобилността	14
Пенсионни права: Бързият отговор на молбата за пенсия	15
 Как да се обърнем към СОЛВИТ?	16

Присъединяването на България към Европейския съюз откри нови хоризонти пред гражданите и фирмите, а премахването на границите с останалите държави - членки на Европейския съюз, увеличи значително възможностите за мобилност (придвижване), както по отношение на хората, така и по отношение на стоките, услугите и капиталите. По-голямата мобилност в рамките на вътрешния пазар на Европейския съюз е свързана и с повече права за гражданите и фирмите, които им се предоставят от европейското законодателство.

Нещо повече, широкият спектър от права, които получават гражданите и фирмите във всички държави-членки, е свързан и с отговорности пред администрациите на тези страни, които трябва по еднакъв начин и с еднаква сила да ги прилагат навсякъде. Независимо от това, практиката показва, че понякога се срещат трудности при администрирането на тези права. Но там, където има трудности и проблеми, следва да бъдат намирани и механизми за тяхното решаване. Именно такъв извънсъдебен механизъм за решаване на проблеми е мрежата СОЛВИТ, която от 1 януари 2007 г. действа ефективно и в нашата страна.

Настоящата брошура има за цел да представи по какъв начин работи мрежата, как тя се прилага за България и към кого можете да се обърнете, за да се възползвате от нейните услуги. В началото е представена кратка информация за самата мрежа СОЛВИТ, за случаите, в които тя може да помогне, за начина, по който се защитават личните данни при обработката на жалби, както и информация за българския СОЛВИТ център. Безспорно, най-добрият начин за илюстрирането на механизма на работа на СОЛВИТ е чрез представянето на практически примери, в които българският СОЛВИТ център е участвал и спомогнал успешно за решаването на конкретни проблеми. Ето защо, втората част от брошурата е посветена именно на успешно разрешените случаи в различни области на вътрешния пазар.

Присъединяването към Европейския съюз предоставя наистина един разнообразен кръг от нови възможности, но за да можем да се възползваме от тях, е необходимо да познаваме много добре своите права. Българският СОЛВИТ екип се надява, че с настоящата брошура ще допринесе за по-доброто познаване на Вашите права във вътрешния пазар на Европейския съюз и тяхното достойно отстояване.

Приятно четене и приятно пътуване!

Накратко за мрежата СОЛВИТ

Какво е СОЛВИТ?

Вътрешният пазар с неговите четири основни свободи, гарантиращи свободното движение на стоки, услуги, хора и капитали, предлага в практиката неограничени възможности за развитие. В същото време съществуват трудности, които възпрепятстват гражданите и фирмите от безпроблемното възползване от предоставените им права. Тези трудности са свързани както с липсата на пълна информация, така и с неправилното или противоречиво тълкуване на правото на Европейската общност от страна на администрацията в държавите-членки на централно или местно равнище. Допълнително този процес се усложнява от съществуването на специфични административни практики, като всички тези фактори пречат на гражданите и фирмите да се възползват в максимална степен от предоставените им права и свободи в рамките на Европейския съюз (ЕС).

За да улесни този процес, както и за да даде възможност на гражданите и бизнеса да използват в пълна степен предоставените им свободи, през 2002 г. Европейската комисия създаде мрежата СОЛВИТ. Мрежата СОЛВИТ (от английски език: „SOLVIT“ или „разреша го“, т.е. разреши проблема), представлява механизъм за алтернативно разрешаване на презгранични проблеми, възникнали в резултат на неправилното прилагане на законодателството на ЕО в областта на вътрешния пазар от администрациите на държавите членки.

Всъщност СОЛВИТ е неформален способ за разрешаване на възникналите проблеми, като основни принципи на работа са диалогът и методът на убеждаването. Въпреки това, ако СОЛВИТ не успее да намери разрешение на проблема или ако предложеното разрешение е неприемливо за жалбоподателя, той може да заведе дело в съда или да подаде официално оплакване до Европейската комисия и/или до друг компетентен орган. Мрежата предлага безплатна и лесна за използване услуга, която е достъпна за всеки и при която не се налага прибегването до съдебни процедури.

Мрежата СОЛВИТ се състои от 30 центъра - по един във всички държави - членки на ЕС, както и в Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. СОЛВИТ центрове са част от държавната администрация на съответната държава-членка и в повечето случаи са разположени в рамките на ключови координационни звена (дирекции и отдели), които имат поглед върху цялостния процес на координация по европейските въпроси и поддържат непрекъсната връзка с другите административни звена.

Днес все повече граждани и фирми се обръщат към мрежата СОЛВИТ и успяват благодарение на нея да постигнат разрешение на своите проблеми, възникнали в рамките на вътрешния пазар на ЕС. Според статистиката близо 80% от случаите, предоставени на вниманието на СОЛВИТ намират успешно решение.

Как функционира СОЛВИТ?

Успехите на мрежата СОЛВИТ като извънсъдебен механизъм за решаване на презгранични проблеми, възникнали в областта на вътрешния пазар на ЕС, са резултат както от съществуващата стройна и последователна система за работа, така и от сътрудничеството между отделните СОЛВИТ центрове. Обикновено за решаването на даден презграничен проблем си сътрудничат два СОЛВИТ центъра, наричани „местен“ и „водец“ координационен център. Преди да започне работа по даден случай, всеки един от двата координационни центъра има конкретни задължения и отговорности, които трябва да изпълни:

- Местният координационен център трябва да провери дали възникналият проблем е от ком-

петенциите на мрежата и дали не следва да бъде разрешен посредством други средства (от особено значение тук е да бъде проверено доколко правни процедури пред съдебните институции биха били по-подходящи за решаване на даден случай). След като местният център прецени, че предоставеният случай е от компетенциите на СОЛВИТ, той го вписва в електронната база данни на мрежата и до неговото приключване поддържа контакт с лицето/фирмата, подало жалбата.

- Водещият координационен център трябва в рамките на една седмица да потвърди (или отхвърли) приемането на случая. Веднъж поел случая, той разполага с 10 календарни седмици за неговото решаване. Този срок може да бъде

удължен с още четири седмици, само ако и двата центъра сметнат, че в рамките на този срок може да бъде намерено приемливо за всички страни решение. След потвърждаване приемането на даден случай водещият координационен център се свързва с администрацията в неговата държава-членка и в сътрудничество с нея се стреми към намиране на приемливо за всички страни решение.

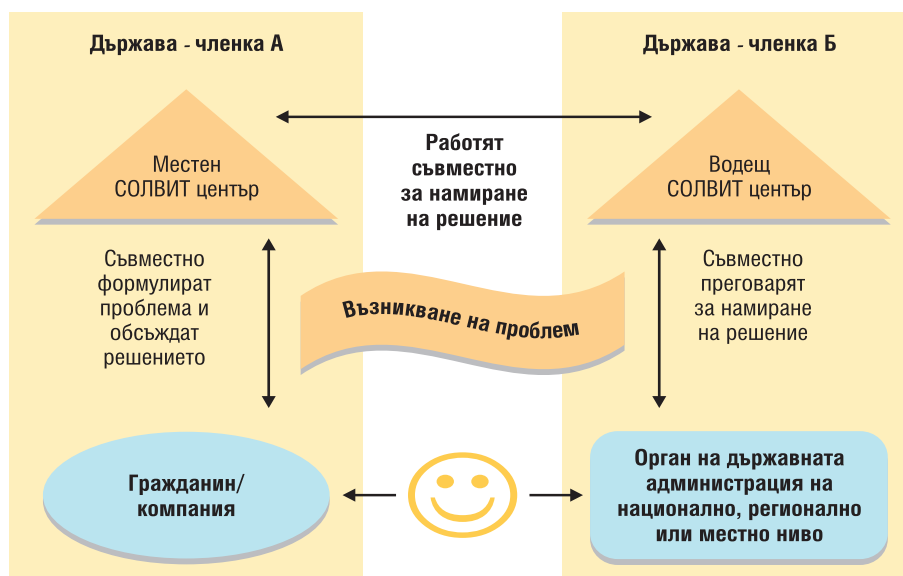
Водещият център изпълнява и още една съществена функция - той осигурява връзката с административния орган на местно, регионално или национално ниво, в зависимост от това къде е възникнал проблемът и е длъжен да уведомява местния координационен център за постигнатия напредък при решаването му. Предложените решения трябва да бъдат в пълно съответствие с общностното законодателство, като Европейската комисия си запазва правото да предприеме действия срещу държавите-членки, когато прецени, че това изискване не е спазено.

С други думи, ако български гражданин срещне проблем в дадена държава - членка на ЕС или Европейското икономическо пространство (ЕИП), свързан с неправилно прилагане на правилата на вътрешния пазар на ЕС, той може да се обърне за съдействие към СОЛВИТ - България. От своя страна българският СОЛВИТ център ще бъде в ролята на „местен“, който ще помага при формулирането на проблема и разрешаването му със съдействието на СОЛВИТ центъра на държавата-членка, в която е възникнал проблемът, който ще е „водещ“. Обратно, ако гражданин на друга държава - членка на ЕС или ЕИП, срещне проблем в България, този гражданин следва да се обърне към СОЛВИТ центъра в страната си по произход („ме-

стния“ СОЛВИТ център), който ще установи контакт с българския СОЛВИТ център. В описания случай българският СОЛВИТ център ще бъде в ролята на „водещ“ и ще работи за намиране на разрешение на казуса в сътрудничество с органите на държавната администрация в България. Всеки СОЛВИТ център може да бъде в ролята на местен или водещ в зависимост от начина му на ангажираност при решаването на даден случай. Механизмът на работа на мрежата СОЛВИТ е представен на графика 1.

В рамките на своята компетентност центровете СОЛВИТ могат да отхвърлят и да не разглеждат даден случай. Това може да се случи тогава, когато се установи, че проблемът е в резултат от национално законодателство, което не съответства на правилата на Европейския съюз в областта на вътрешния пазар. Въпреки това, ако се прецени, че даденият проблем може да бъде разрешен посредством приемането на определени законодателни промени, СОЛВИТ центровете могат да се опитат да спомогнат за решаването на проблема. В тези случаи даденият казус се регистрира в базата данни като **СОЛВИТ Плюс (СОЛВИТ+)**, а СОЛВИТ центърът в държавата-членка на ЕС, в която е възникнал проблемът, се стреми да разреши случая, ако това е възможно, дори и преди изменението на националното законодателство.

Европейската комисия също има своите задачи в процеса на разрешаването на даден СОЛВИТ случай. Тя осъществява общата координация между отделните СОЛВИТ центрове, администрира единната база данни, като осигурява техническата ѝ поддръжка и при необходимост съдейства за по-бързото намиране на решение на даден проблем.

Графика 1. Начин на работа на мрежата СОЛВИТ

Къде СОЛВИТ може да помогне?

Още при създаването си мрежата СОЛВИТ разполага с разписан ясен мандат и компетентност. В практиката, за да бъде квалифициран един проблем като „СОЛВИТ случай“ и съответно да бъде регистриран и разгледан от експертите на СОЛВИТ като такъв, той трябва да отговаря едновременно на следните условия:

- **Проблемът да бъде от презграничен характер**, т. е. той да е възникнал пред гражданите или фирмите в една държава-членка и да включва прилагането на правилата на вътрешния пазар от държавните органи в друга държава-членка. *Например:* Проблемът е свързан с разрешително за пребиваване на лице, което е български гражданин и пребивава за определен период от време на територията на друга държава - членка на ЕС.
- **Проблемът трябва да е възникнал в резултат на неправилното прилагане на Общностното законодателство**, като в тези случаи става въпрос за неправилно прилагане/тълкуване на правото на Европейската общност. *Например:* В областта на вътрешния пазар проблемите могат да възникнат от неспазване на установените срокове, неоснователни откази за издаване на съответните документи и др.
- **В проблема да участва като страна държавен орган на национално, регионално или местно равнище**, т. е. една от страните винаги е държавен орган, а другата – физическо лице или фирма. При това, с оглед на презграничния елемент е необходимо засегнатите страни (гражданин или бизнес) да са от една държава-членка, а националните власти - от друга държава-членка. *Например:* Извън компетентността на СОЛВИТ са случаи, по които страни са потребител – бизнес или бизнес – бизнес.
- **За решаването на дадения случай да не са били предприети съдебни процедури**. Както вече беше отбелязано, мрежата СОЛВИТ е неформален и извънсъдебен механизъм за решаване на презгранични проблеми в областта на вътрешния пазар на ЕС. Жалбоподателят не е длъжен да приеме предложеното решение и ако прецени, че то не го задоволява, той може да заведе дело в съда, да подаде официално оплакване до Европейската комисия и/или до друг компетентен орган.

Важно е да се отбележи, че когато по силата на националното законодателство трябва да се

спазят определени срокове, в рамките на които може да се предявят съответните права, фактът, че случаят е отнесен до СОЛВИТ, не оказва влияние върху тези срокове. Например, ако според националното законодателство (Административнопроцесуален кодекс, Закон за административните нарушения и наказания, Данъчно-осигурителен процесуален кодекс, Граждански процесуален кодекс и др.) съществува право на обжалване на административно решение в срок от три месеца, едно лице може да се обърне към СОЛВИТ за оспорване на решението, но същевременно би трябвало да обжалва в рамките на предвидения от законодателството срок, в противен случай се губи съответното право.

Като извънсъдебен механизъм за решаване на презгранични спорове СОЛВИТ се занимава с разглеждане на въпроси, свързани с отношенията **гражданин – държавна администрация** или **фирма – държавна администрация**, което изключва разглеждането на въпроси в частната сфера. Няколко са областите в рамките на вътрешния пазар, в които най-често СОЛВИТ работи:

- признаване на професионални квалификации;
- разрешение за пребиваване;
- достъп до образование;
- право на установяване;
- права в областта на заетостта;
- права в областта на социалната сигурност;
- свидетелство за управление на моторно превозно средство;
- регистриране на моторно превозно средство;
- данъчно облагане;
- свободно движение на капитали и плащания;
- пазарен достъп за продукти;
- установяване като самостоятелно заето лице;
- граничен контрол;
- предоставяне на услуги;
- други.

На практика по-голямата част от СОЛВИТ проблемите, възникнали пред гражданите, се отнасят до следните области: признаване на професионални квалификации, социална сигурност, данъци, разрешения за пребиваване, регистрация на моторни превозни средства и т. н. От своя страна фирмите срещат трудности, свързани с достъп до пазара на съответната държава-членка за предлагани продукти, предоставяне на услуги и движение на капитала.

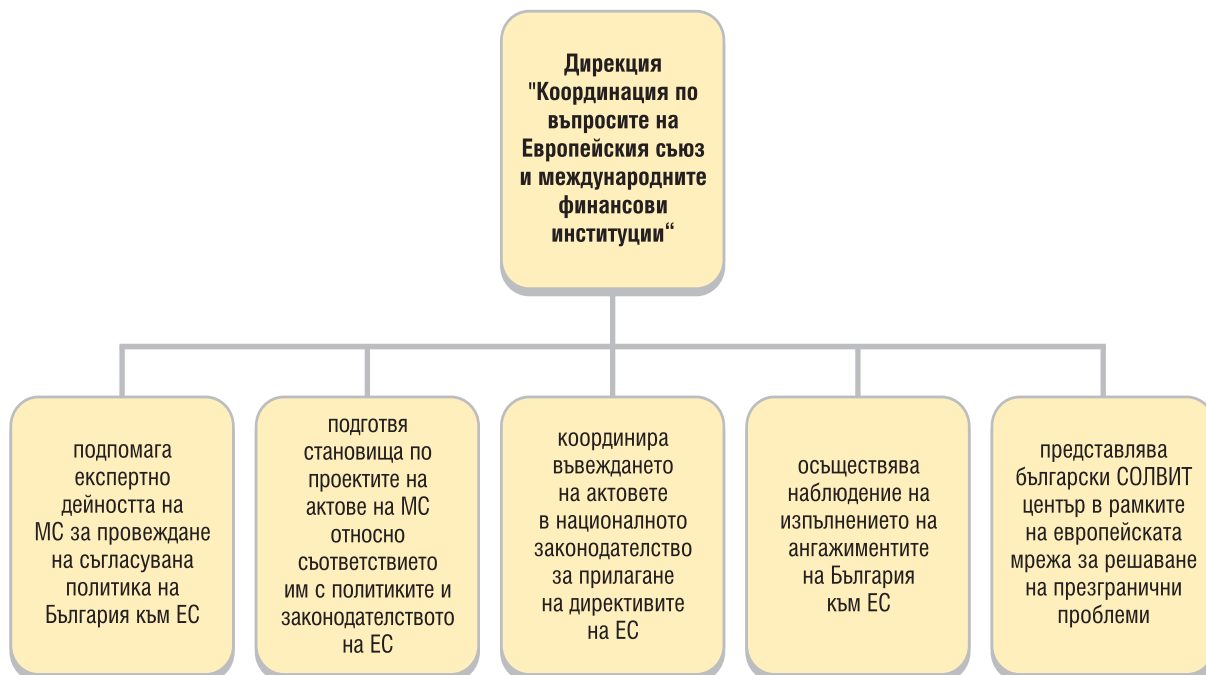
За българския СОЛВИТ център

Българският СОЛВИТ център е установен в рамките на дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет. Дирекцията изпълнява множество важни координационни функции по европейските въпроси и участва в координирането на работата на всички министерства, което е и една от причините за позиционирането на центъра именно там (графика 2). Освен това в дирекцията са натрупани знания и опит по въпросите на европейското и националното законодателство, както и способност за осъществяване на координация с административните звена в България, което допълнително улеснява работата със СОЛВИТ случаите.

Важно е да се отбележи, че дейността по СОЛВИТ се извършва в същото звено от администрацията, където се осъществява координацията на досъдебната фаза на процедурите за изпълнение на задълженията, произтичащи от членството в Европейския съюз. По този начин и посредством жалбите и сигналите до СОЛВИТ българската администрация получава ясна картина за състоянието на прилагането на законодателството на ЕС, като чрез предприемането на своевременни мерки може да се предотвратят евентуални по-нататъшни процедури за изпълнение на задълженията.

Служителите в българския СОЛВИТ център са експерти, които притежават необходимото равнище от знания по отношение законодателството на ЕС в областта на вътрешния пазар и владеят поне един от официалните езици на Съюза, освен български. Работата, свързана със СОЛВИТ, се състои в извършването на анализи, кореспонденция, обработка на запитвания, сигнали, жалби и не на последно място - в популяризиране на съществуването на мрежата СОЛВИТ в България. В националния СОЛВИТ център се поддържа опис-регистър на всички постъпили запитвания по линия на СОЛВИТ, както и на действията, предприети по тях и на постигнатите крайни резултати. Анализът на регистрираните от българския СОЛВИТ център запитвания показва, че най-често те са в следните области: признаване на професионални квалификации, права в областта на социалната сигурност и свободно движение на работници, т.е. най-много запитвания са отчетени в областите, пряко свързани с по-голямата мобилност на гражданите в рамките на вътрешния пазар.

От създаването си в началото на 2007 г. до момента българският СОЛВИТ център е успял да помогне на много граждани да отстоят правата си в Европейския съюз. В настоящата брошура българският СОЛВИТ център представя осем от най-успешно разрешените случаи до момента.

Графика 2. Дейности, осъществявани от дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет.

ПРИМЕРИ ЗА УСПЕШНО РАЗРЕШЕНИ СЛУЧАИ

Достъп до образование

1.

Образование без граници

След присъединяването на България към Европейския съюз двама българи били приети да следват висше образование в Италия. При записването им университетските власти не обърнали внимание, че България и Румъния вече са пълноправни държави - членки на Европейския съюз, и помолили студентите да заплатят учебната такса за първата година в размер, определен за лица, идващи от държави, които не са членки на Съюза. В допълнение, студентите били уведомени, че таксите за следващата година от обучението им съ-

що ще бъдат определени по този начин, тъй като техните семейства не получавали доходи на територията на Италия.

СОЛВИТ центровете в България и Италия разяснили на администрацията на университета, че българските студенти трябва да бъдат третирани като граждани на държава - членка на Европейския съюз, и това трябва да се вземе предвид при определяне на таксите за следващата учебна година.

Случаят е разрешен за 70 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

Законодателството на Европейския съюз забранява каквато и да е дискриминация, основана на националността на гражданите на ЕС, като този принцип е провъзгласен в чл. 12 от Договора за създаване на Европейската общност (ДЕО). Наред с това съществува единна и последователна практика на Съда на Европейските общности (ЕО) в Люксембург, според която достъпът до професионално образование или обучение следва да бъде подчинен на еднакви правила и изисквания по отношение на всички граждани на ЕС независимо от мястото на обучение.

Едно от най-важните съдебни решения в тази насока е решението по делото „Гравие“. Съгласно това съдебно решение налагането на такси за обучение на студенти/ученици от друга държава - членка на ЕС, когато такива такси не се налагат за граждани на „приемащата“ държава, в коя-

то е учебното заведение, означава дискриминация на основание националността и е в противоречие с ДЕО. Съдът тълкува, че достъпът до професионално обучение попада в обхвата на ДЕО и отбелязва, че „професионално обучение“ е всяка форма на образование, която подготвя за квалификация за определена професия, търговия или заетост, или която предоставя необходимите умения за тях независимо от възрастта или равнището на обучение на учениците или студентите, дори ако програмата за обучение включва и елементи на общообразователна подготовка.

Съдебните решения на Съда на ЕО представляват източник на правото на ЕС и имат задължителна сила за всички институции и граждани. В този смисъл неспазването на правилата, зложени в съдебните решения на Съда на ЕО, води до нарушения, които следва да бъдат преодоляни.

2.

Зелена светлина на пътя

Български гражданин заменил своята валидна шофьорска книжка за немска по време на следването си в Германия. След завръщането му в България било установено, че съществуват неясни пречки, свързани с признаването на немската му шофьорска книжка. Тъй като до тогава българското законодателство не предвиждало конкретни норми в тази област, българският СОЛВИТ център с право счел, че за успешното разрешаване на този случай е необходимо приемането на нови мерки. Докато измененията в законодателството

били все още в процес на подготовка, българският СОЛВИТ център спомогнал за вписването на специални разпоредби в тази насока. По този начин компетентните български власти бързо успели да приведат националното законодателство в пълно съответствие с европейските правила, което довело до разрешаване на проблема и признаването на шофьорските книжки от всички държави - членки на ЕС, в България.

Случаят е разрешен за 30 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

Правото на Европейския съюз съдържа разпоредби за хармонизиране на националните законодателства на държавите-членки относно шофьорските книжки (формалното наименование на шофьорската книжка е „Свидетелство за управление на моторно превозно средство“). Съгласно разпоредбите на Директива 91/439/ЕИО относно свидетелствата за управление на моторни превозни средства, свидетелствата за управление, издадени от държавите-членки, се признават взаимно. Това допринася за безпрепятственото свободно движение на хора в рамките на вътрешния пазар на Европейския съюз.

Все пак, необходимо е да се има предвид, че въведеното взаимно признаване на шофьорски книжки не е абсолютно и във всички случаи, а подлежи на различни уточняващи норми, свързани с продължителното установяване на дадено лице на територията на друга държава-членка, налагането на мерки във връзка със спазването на правилата за движението по пътищата и др.

3.

Една диплома навсякъде

Български доктор, дипломирал се в България, поискал професионалната му квалификация да бъде призната във Франция. За признаването на неговата диплома в друга държава - членка на Европейския съюз, той трябвало да представи удостоверение за съответствие на неговата квалификация с европейските изисквания. След като гражданинът срещнал трудности при издаването на

съответното удостоверение, той се обърнал към Европейския омбудсман, който препратил случая към СОЛВИТ България.

С намесата на българския СОЛВИТ екип и съдействието на компетентния български орган, необходимото удостоверение било издадено и докторът бил свободен да започне кариерата си във Франция.

Случаят е разрешен за 15 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

За да бъде упражнявано безпрепятствено правото на свободно движение в рамките на Европейския съюз, е необходимо държавите-членки взаимно да признават придобитите на тяхната територия професионални квалификации. В противен случай, изправени пред необходимостта отново да преминат през цялото обучение и да полагат изпити, които вече са издържали, гражданите ще предпочетат да не напускат своята държава. Признаването на професионалните квалификации, придобити в друга държава-членка, може да стане по няколко различни начина. По седем професии - лекари, медицински сестри, лекари по дентална медицина, акушерки, фармацевти, ветеринари и архитекти, признаването на професионалната квалификация става автоматично при представяне на дипломата, тъй като обучението е хармонизирано във всички държави-членки.

Съгласно чл. 2 от Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации българските дипломи за тези седем професии могат да служат като единствено основание за признаване на професионалната квалификация в останалите държави-членки, когато обучението по съответната специалност е започнало след 1 януари 2007 г. Когато обучението е

започнало преди датата на присъединяване на България към Европейския съюз, дипломата следва да е придружена със специално удостоверение, издадено от компетентния орган, което да потвърждава, че обучението съответства на европейските изисквания.

Възможно е обаче дипломата да е издадена преди много години, когато все още обучението се е осъществявало по съвсем различни програми. В този случай отново е възможно професионалната квалификация да бъде призната съгласно разпоредбите на Директива 2005/36/ЕО, но при условие, че професията е упражнявана действително и легално поне три последователни години в рамките на последните пет. Дори и да не е налице съответствие на обучението с европейските изисквания и да не можем да докажем действително и легално упражняване на професията в рамките на три последователни години, органът по признаване в държавата, в която желаем да работим, може да прецени, че разликите в обучението не са чак толкова съществени и могат да бъдат преодоляни чрез явяване на изпит за правоспособност или провеждане на стаж за приспособяване. В този случай се прилагат правилата за всички останали професии извън изброените седем.

4.

Да наваксах закъснението

След дипломирането си във Франция на български гражданин му било предложено да започне работа като консултант в люксембургска компания. Тъй като било необходимо издаването на разрешително за работа, компанията и българинът подали заедно молба за издаване на необходимия документ. Въпреки че при подаване на

заявлението било обяснено, че срокът за издаване е между 4 и 12 седмици, този срок не бил спазен.

СОЛВИТ България в сътрудничество със СОЛВИТ Люксембург спомогнали на българския гражданин да му бъде издадено разрешително, за да започне легално работа в Люксембург.

Случаят е разрешен за 56 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

Правото на работа на територията на всяка държава-членка е едно от фундаменталните права на европейските граждани, установено в чл. 39 от ДЕО. Основен принцип е, че всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, може да работи във всяка друга държава-членка без никаква дискриминация. Това право е известно като „свобода на движение на работници“. Въпреки това Договорът за присъединяване на България към Европейския съюз предвиди, с цел защита на своя пазар на труда, възможност за държавите-членки да наложат преходен период за упражняването на това право от страна на българските работници. През този преходен период, който може да продължи най-късно до 31 декември 2013 г., т.е. седем години след присъединяването на България към ЕС, от българските граждани може да се изисква да притежават разрешение за работа, за да могат да упражняват заетост на територията на съответната държава. Десет от държавите-членки (Чехия, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Полша, Словения, Словакия, Фин-

ландия и Швеция) са избрали да не налагат такъв преходен период и напълно да отворят своя пазар на труда за български граждани.

Разрешение за работа не се изисква също така и за българските граждани, които упражняват заетост в Румъния. Във всички останали държави - членки на ЕС, се прилагат ограничения на достъпа до пазара на труда и е необходимо да бъде издадено разрешение за работа за конкретния работодател и конкретното работно място. Това обаче не отменя забраната за дискриминация на българските граждани и задължението те да бъдат третирани от приемащата държава по отношение на административните процедури така, както нейните собствени граждани.

5.

Повече сигурност за българите

Български гражданин работил в продължение на десет години във Франция, където редовно си плащал здравните осигуровки. При прибирането си в България той подал заявление за включване в националната здравноосигурителна система. След като заявлението му било отхвърлено и гражданинът бил задължен да внася такси за възстановяване на здравни права, той се обърнал към

СОЛВИТ България за съдействие.

СОЛВИТ България решил успешно проблема, като разяснил на компетентния български орган, че след като гражданинът е плащал вноски във Франция, според законодателството на ЕС той има право да се включи в българската здравноосигурителна система без допълнителни такси.

Случаят е разрешен за 15 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

С цел гарантиране на социалните права на гражданите, които се възползват от своето право на свободно движение, в рамките на Европейския съюз е създадено специално законодателство: Регламент 1408/71 относно прилагането на схеми за социална сигурност към наети лица, самостоятелно заети лица и членовете на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, и Регламент 574/72, установяващ процедурата за прилагане на Регламент 1408/71. Посочените регламенти определят как се постъпва, когато едно лице променя своето място на работа и/или пребиваване, което се отразява и на неговата принадлежност към системата за социална сигурност на една или друга държава.

Основен принцип при движение в рамките на Европейския съюз е, че към гражданина се прилага законодателството в областта на социалната сигурност на държавата, в която той работи. Това правило е разписано в чл. 13 на споменатия вече Регламент 1408/71. Чрез ясното посочване на приложимото законодателство се избягват

случаите, когато се дължат социалноосигурителни вноски в две държави едновременно или пък липсва защита при настъпване на даден социален риск.

Ето защо, ако един български гражданин работи във Франция, той следва да се осигурява единствено и само във Франция. Когато той се върне обратно в България и започне работа, приложимо към него става българското законодателство, той спира да се осигурява във Франция и преминава към българската социално- и здравноосигурителна система. При това, при преценка на правата на лицето България е длъжна да вземе предвид и да сумира и осигурителния стаж, придобит във Франция.

6.

Защото работата е работа навсякъде

Докато работел легално по специалността си в Германия, български гражданин заплащал всички необходими данъци и здравни осигуровки. След като се завърнал в България, той започнал друга работа, сходна с тази, която извършвал в Германия. След като българският му работодател отказал да вземе предвид придобития в Германия трудов стаж при изчисляване на допълнителното му трудово възнаграждение, гражданинът се обърнал към СОЛВИТ за съдействие.

Българският СОЛВИТ център заедно със съответните компетентни органи спомогнали за приемането на промени в действащото българско законодателство в областта. В резултат трудовият опит, придобит на територията на друга държава - членка на Европейския съюз, вече се признава съгласно националното законодателство при изчисляване на размера на допълнителното възнаграждение на работниците и служителите.

Случаят е разрешен за 119 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

Европейското законодателство в чл. 39 от Договора за създаване на Европейска общност и чл. 7 от Регламент 1612/68 относно свободното движение на работници в Общността предвижда изрична забрана за дискриминация по отношение на гражданите, които упражняват заетост на територията на друга държава-членка.

Зачитането само на трудовия стаж, придобит на територията на България, но не и на този, придобит на територията на друга държава-членка, представлява такава дискриминация, тъй като поставя в по-неблагоприятно положение спрямо българските работници гражданите на другите държави-членки, които идват да работят в България. При тази уредба трудовият им стаж, придобит в собствената им държава, няма да бъде признат от българския работодател и

така при еднакъв трудов стаж (професионален опит) те ще получават по-малко възнаграждение от местните граждани.

От друга страна, това правило може да обезкуражи и българските граждани да се възползват от свободата на движение на работници, тъй като те ще загубят права от това, че са отишли да работят в друга държава-членка. При завръщането им в България техните колеги, които имат същия трудов стаж, но никога не са напускали страната, ще получават по-голямо възнаграждение от тях.

Тази ситуация на поставяне в по-неблагоприятно положение на собствените граждани е наричана от Съда на Европейските общности „обратна“ дискриминация и е отхвърлена в редица негови решения.

7.

Без ограничения за мобилността

В резултат на трудова злополука българска гражданка загубва баща си, който работел и бил осигуряван във Франция. След трагичния инцидент от френска страна ежесечно изплащали на майка ѝ в България пенсия за вдовици. Въпреки че плащанията били извършвани редовно в продължение на години, внезапно били прекратени без да е дадено

обяснение от страна на институцията, предоставяща пенсията.

Успешното сътрудничество между координационните СОЛВИТ центрове в България и Франция спомогнало плащанията да бъдат възстановени.

Случаят е разрешен за 56 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

Един от основните принципи на европейското законодателство в областта на социалната сигурност е принципът на *запазване на придобитите права*. Този принцип е постановен в Регламент 1408/71 относно прилагането на схеми за социална сигурност към наети лица, самостоятелно заети лица и членовете на техните семейства, които се движат в рамките на Общността и Регламент 574/72, установяващ процедурата за прилагане на Регламент 1408/71.

Съгласно този принцип краткосрочните обезщетения и пенсиите не могат да бъдат спирани, прекратявани или намалявани поради това, че лицето, което ги получава, се намира на територията на друга държава-членка. Понеже с този принцип се гарантира получаването на обезщетенията на територията на всяка държава-член-

ка, той се нарича още *принцип на износ на обезщетения*. Чрез него се осигурява запазването на правата на лицата, които след като им е било отпуснато обезщетение, се преместват временно или постоянно на територията на друга държава-членка. Така той е една от гаранциите за упражняването на правото на свободно движение в рамките на ЕС.

8.

Бързият отговор на молбата за пенсия

Български гражданин, живеещ в Унгария, подал в местната осигурителна институция молба за пенсиониране, като посочил обстоятелството, че през своята трудова кариера е работил както в Унгария, така и в България. В съответствие с правилата на ЕС в областта на социалната сигурност унгарският осигурителен институт се обърнал към компетентната българска институция за потвърждаване на осигурителния стаж

на лицето и отпускане на пенсия по българското законодателство. След като изпратеният отговор не достигнал унгарската институция, гражданинът се обърнал към унгарския СОЛВИТ център, който помолил за съдействие българския СОЛВИТ екип.

В резултат бил изготвен своевременен официален отговор от българските власти на молбата за пенсиониране, който е изпратен в Унгария.

Случаят е разрешен за 56 дни.

Това право ни се полага, защото . . .

Съгласно разпоредбите на Регламент 574/72 относно определяне на реда за прилагане на Регламент 1408/71 относно прилагането на схеми за социална сигурност към наети лица, самостоятелно заети лица и членовете на техните семейства, националните осигурителни институции в държавите-членки следва да обменят информация възможно най-бързо и да извършват нужното проучване без забавяне.

Създаването на бюрократични пречки и недоразуменията относно приложимите срокове и процедури противоречат на принципите и духа на правото на по-добра администрация, регламентирано, макар и по незадължителен и необвързващ към момента начин, в чл. 41 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Хартата предоставя право на гражданите и фирмите засягащите ги въпроси да бъдат разглеждани от институциите, службите и агенциите на Съюза безпристрастно, справедливо и в разумен срок.

Това право включва:

- правото на всеки гражданин/фирма да бъде изслушван, преди да бъде предприета индивидуална мярка, която би имала неблагоприятни последици за него;
- правото на всеки гражданин/фирма на достъп до документите, които се отнасят до него, като се зачитат легитимните интереси, свързани с поверителността и професионалната и служебна тайна;
- правото на всеки гражданин/фирма на обезщетение от страна на Съюза за вредите, нанесени му от институциите или от техните служители при изпълнение на служебните им задължения;
- правото на всеки гражданин/фирма да се обърне към институциите на Съюза на един от официалните езици на Съюза и да получи отговор на същия език.

Как да се обърнем към СОЛВИТ?

Когато пред гражданин или фирма възникне проблем, свързан с дейността на вътрешния пазар, той може да се обърне към СОЛВИТ за съдействие. Тъй като мрежата СОЛВИТ е способ за решаване на реални презгранични проблеми, възникнали в рамките на вътрешния пазар, нейната дейност не е фокусирана върху предоставянето на информация и/или съвет. Съществуват няколко възможности за подаване на оплакване до СОЛВИТ:

- попълване и изпращане на единния СОЛВИТ формуляр, който може да бъде намерен на

официалната Интернет страница на мрежата СОЛВИТ на адрес <http://ec.europa.eu>. Към формуляра могат да бъдат прикачени и документи, свързани с даден случай.

- изпращане на съобщение по електронен път на електронната поща на съответния национален СОЛВИТ център, който за българския СОЛВИТ център е solvit@government.bg.

Независимо от това коя възможност избере жалбоподателят, той може да разчита на качествено и прагматично решение на неговия проблем.

Защита на личните данни

Решаването на даден случай изисква активно използване на електронната база данни на мрежата СОЛВИТ, достъпна за всички СОЛВИТ центрове. Ако гражданин/фирма иска да отнесе даден случай до СОЛВИТ, той трябва да предостави цялата необходима информация, включително име и координати на засегнатите лица/институции. Предоставянето на тази информация от съответния гражданин или фирма представлява по същество изявление за съгласие за понататъшна обработка на личните им данни. Предоставената информация се въвежда в СОЛВИТ базата данни, което на практика означава, че достъп до нея имат всички потребители на системата. Независимо от това, че техният достъп е ограничен, т.е. те могат да четат, но не и да редактират информацията, Европейската комисия е предприела стриктни действия в посока защитата на предоставените лични данни. Освен това всички координационни центрове предприемат необходимите стъпки за защита на предоставената информация особено в случаите, когато тя се предава посредством електронната база данни.

Като цяло три групи служители имат достъп до личната информация, намираща се в СОЛВИТ база данни:

- лицата, които разглеждат даден случай в националните СОЛВИТ центрове, и тези, които работят в Европейската комисия, ангажирани с неговото решаване;

- служителите от държавната администрация (работещи извън мрежата СОЛВИТ), за които е постъпило оплакването, като тези лица нямат право на пряк достъп до базата данни;
- лицата, отговарящи за техническата поддръжка на базата данни в Комисията (и то само в случаите, когато възникнат проблеми с базата данни).

Информацията се съхранява три години в базата данни след приключване на работата по даден случай преди да бъде заличена. След изтичане на определения срок личните данни се изтриват, а информацията се пази само за статистически цели. Придружаващите документи, които е възможно да съдържат лични данни, се съхраняват толкова, колкото е необходимо за разрешаването на структурни проблеми във функционирането на вътрешния пазар на ЕС, освен ако съответните лица изрично не се противопоставят на използването на данните с подобна цел. В такъв случай придружаващите документи също се изтриват от базата данни три години след приключване на случая.

Знаете ли, че...

● Националните СОЛВИТ центрове могат да окажат съдействие на гражданите и фирмите само тогава, когато има нарушение при прилагането на правилата на вътрешния пазар на Европейския съюз от държавните администрации. Това условие стеснява обхвата на действие на мрежата, както и случаите, в които тя може да помогне. Затова в Европейския съюз са създадени и функционират различни служби, които могат да предоставят на гражданите съответната помощ. Такива служби съществуват и на национално ниво и те работят пряко в интерес на гражданите и бизнеса.

● Най-много СОЛВИТ случаи има в областите признаване на професионални квалификации, права в областта на общественото осигуряване и свободно движение на работници, т.е. най-много запитвания са отчетени в областите, пряко са свързани с по-голяма мобилност в рамките на вътрешния пазар. Също така, гражданите се обръщат много по-често към услугите на мрежата СОЛВИТ в сравнение с представителите на бизнеса. Причина за това са по-големите възможности, с които компаниите разполагат при защитаване на своите права.

● Българският СОЛВИТ център официално стартира дейността си с присъединяването на България към Европейския съюз на 1 януари 2007 г. Подготовката по създаването му започна още през есента на 2006 г., когато се проведеха първите срещи с представители на Европейската комисия и бяха предприети необходимите дейности по обучение на служителите за работата с базата данни на мрежата СОЛВИТ.

● Едно от най-големите предизвикателства в работата на СОЛВИТ центровете е убеждаването на държавната администрация да предприеме стъпки към промяна на начина на провеждане на дадена политика, който е в противоречие с правилата на вътрешния пазар на Европейския съюз.

Български СОЛВИТ център

Администрация на Министерския съвет
Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз
и международните финансови институции“

бул. „Дондуков“ № 1

София 1594

България

Факс: (+359 2) 980 77 07

Електронна поща: solvit@government.bg